

Список використаних джерел

1. Аранчій В.І. Особливості банківського кредитування аграрних товаровиробників в сучасних умовах / В. І. Аранчій // Наук. праці Полтав. держ. аграр. акад. [«Економічні науки»]. – Полтава : ПДАА. – 2011. – Т. 1, Вип. 2. – С. 3–6.
2. Войтюк А.В. Фінансове забезпечення аграрного сектора економіки України [Електронний ресурс] / А.В. Войтюк. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/>.
3. Гудзь О.Є. Модернізація банківської кредитної політики при обслуговуванні агроформувань / О.Є. Гудзь // Вісн. Харк. нац. техн. ун-ту сільського господарства: Економічні науки. Вип. 126. – Харків: ХНТУСГ, 2012 р. – С. 10–18.
4. Дем'яненко М.Я. Оцінка кредитоспроможності агроформувань (теорія та практика) : моногр. / М. Я. Дем'яненко, О. Є. Гудзь, П. А. Стецюк – К. : ННЦ ІАЕ, 2008. – 302 с.
5. Любар О.О. Особливості формування кредитної політики банків при обслуговуванні суб'єктів аграрної сфери / О. О. Любар // Зб. наук. праць Вінниц. нац. аграр. ун-ту. Серія «Економічні науки». – 2010. – Т. 2. – Вип. 5. – С. 224–230.
6. Непочатенко О.О. Сучасний стан і перспективи короткострокового банківського кредитування сільськогосподарських підприємств / О. О. Непочатенко, О. В. Яковенко // Зб. наук. праць Уман. держ. аграр. ун-ту; редкол.: А. Ф. Головчук (відп. ред.) та ін. – Умань, 2009. – Вип. 70. – Ч. 2 : Економіка. – С. 130–135.
7. Стецюк П.А. Методологія та механізми фінансового забезпечення розширеного відтворення аграрного виробництва / П.А. Стецюк // Вісн. Сумського нац. аграр. ун-ту. Серія: Фінанси і кредит. – 2010 – № 2 (29). – С. 16–22.
8. Стецюк П.А. Проблеми фінансового забезпечення сільськогосподарських підприємств / П.А. Стецюк // Облік і фінанси АПК. – 2011. – №4. – С. 134–137.
9. Innovation Clusters: Drivers of National Innovation System. – Paris: OECD, 2003. – 235 p.
10. Lord W.A. Household Dynamics. Economic Growth and Policy Oxford University Press. – 2002 – 378 p.
11. Methodological aspects of urban evolution comparative studies / Edward K. Trutnev // Eur. Cities. Growth and Decline.: Int. Res. Conf., The Hagus., Apr. 13–16, 1992: Book Abstr. Amsterdam etc., 2002. – 246 p.
12. World Investment Report 2005. Transnational Corporations and the Internationalization of R&D // www.unctad.org/en/docs/wir2005overview_en.Pdf.

Стаття надійшла до редакції 06.08.2013 р.

*

УДК 657.471

М.А. ПРОДАНЧУК, кандидат економічних наук, доцент
Буковинський державний фінансово-економічний університет

Методи бухгалтерського обліку в інформаційному забезпеченні менеджменту

Постановка проблеми. Бухгалтерський облік, як і будь-яка інша наука, розвивається на об'єктивних законах економіки. Відзначаючи цінність досліджень вітчизняних та зарубіжних учених, вагомі досягнення сучасної бухгалтерської науки, слід зауважити про ряд суттєвих теоретико-методологічних проблем, які не дають змоги визначити шляхи подальшого розвитку обліку в Україні. Методологія його має бути динамічною, оскільки лише за такої умови облік повноцінно може охопити усю всебічність і багатогранність об'єктів дослідження.

Водночас у дослідженнях питань методу бухгалтерського обліку в багатьох випадках

ще не забезпечується комплексний розгляд, тлумачення та розкриття його змісту. Відсутній системний підхід до понять методу, предмета й мети обліку. Усе це призводить до недостатньо глибокого розуміння сутності методів бухгалтерського обліку та не сприяє виробленню обґрунтованих пропозицій з його удосконалення. Методи бухгалтерського обліку як функціональної науки є внутрішнім моментом обліково-економічного дослідження. Спрощеною є уява, що методи дослідження створюються самі собою, а потім у готовому вигляді застосовуються для вивчення різних аспектів діяльності [15, с. 26].

Бухгалтерський облік має своїм предметом розвиток методів, а об'єктом – методо-

© М.А. Проданчук, 2013

логію. Метод – це спосіб досягнення мети, а методологія – сукупність методів, які впорядковані та взаємодіють між собою. Головною функцією методу є регулювання процесу пізнання й практичного перетворення того чи іншого об'єкта. Наука у процесі розвитку виробляє власні методи дослідження свого предмета, які повинні відображати об'єктивні риси і зв'язки між явищами. Метод – це спосіб, прийом, підхід до їх вивчення, з метою теоретичного дослідження економічної системи та її законів. Тобто метод – це спосіб досягнення мети, головною функцією якого є регулювання процесу пізнання й практичного перетворення того чи іншого об'єкта.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний внесок у розвиток вітчизняної теорії бухгалтерського обліку здійснили представники венеціанської, французької, німецької шкіл. Фундаментальні дослідження методів обліку на різних історичних етапах розвитку теорії бухгалтерського обліку належать російським і вітчизняним вченим, якими є: Г.Г. Кірейцев [7], В.Г. Макаров [10], П.П. Німчинов [13], М.Ф. Огійчук [14], Я.В. Соколов [20], О.М. Петрук [15], М.С. Пушкар [17], П.Я. Хомин [21], В.Г. Швець [22] й інші.

Мета статті – сформулювати нові підходи до розуміння способів і прийомів бухгалтерського обліку, орієнтованих на вимоги потреб менеджменту, розробити структуру взаємодії методів бухгалтерського обліку, що забезпечить достовірність інформаційної бази про його об'єкти, яка необхідна для управління.

Виклад основних результатів дослідження. Як показують дослідження, вчені при вивченні предмета бухгалтерського обліку застосовують у більшості спеціальні методи обліку, використовуючи при цьому процедурний або адитивний підходи.

Адитивний підхід передбачає визначення методу бухгалтерського обліку як сукупність системи способів, за допомогою яких відображаються господарські факти. Відповідно до цього вітчизняні та зарубіжні вчені виділяють такі елементи методу бухгалтерського обліку: документування, інвентаризація, рахунки, подвійний запис, оцінка,

калькуляція, баланс, звітність. Процедурний підхід під методом бухгалтерського обліку передбачає перелік процедур, із використанням яких здійснюються пізнавальні операції, такі як спостереження, реєстрація, вимірювання, класифікація, систематизація тощо.

Адитивний підхід є найбільш поширеним і визнаним серед учених. Основною проблемою, з якої дискутують прихильники даного підходу, є питання щодо кількості елементів методу бухгалтерського обліку. Дослідники у процесі дискусій намагаються обґрунтувати той чи інший склад елементів. Уперше елементи методу бухгалтерського обліку були перераховані вченим, математиком і філософом Г.В. Лейбніцом (1646 – 1716 рр.), який розмістив їх у такій послідовності: встановлення давнини фактів господарського життя й правильності документального оформлення; запис факту до бухгалтерських регістрів; виконання облікових операцій [19].

Під визначенням методу бухгалтерського обліку проф. П.Н. Василенко розуміє систему прийомів і способів; елементи, які входять в неї, він ділить на дві групи: основні (документація, подвійний запис, рахунки та баланс) й інші (інвентаризація, оцінка, калькуляція та звітність) [2, с. 47]. На нашу думку, такий поділ елементів методу бухгалтерського обліку ні теоретичного, ні практичного значення не має, оскільки всі вони є основними. Проф. П.В. Мезенцев пропонує до елементів методу бухгалтерського обліку включати лише ті, які використовуються в ньому постійно, систематично, та ті, що служать відображенню об'єктів. Це такі, як: подвійний запис, рахунки й баланс [11]. П.П. Німчинов до складу елементів методу бухгалтерського обліку не включає калькуляцію і звітність. На його думку, звітність – це метод не бухгалтерського обліку, "а швидше метод статистики". Він зазначає, що "органи статистики розглядають бухгалтерську звітність як спостереження за діяльністю окремих ділянок народного господарства". Калькуляцію він вважає "окремою галуззю економіки", її необхідно розглядати не як складову методу бухгалтерського обліку, а як самостійну наукову дисципліну [13]. На

нашу думку, метод бухгалтерського обліку – це система таких способів і прийомів, за допомогою яких вивчається предмет. Тому при цьому зі складу його виключати не можна жодного.

Проф. О.М. Петрук до восьми згаданих елементів методу обліку ввів дев'ятий – план рахунків [23]. Д.І. Пільменштейн дев'ятим елементом ввів моделювання, пояснюючи це тим, що бухгалтерську звітність можна характеризувати як модель, відображаючи результати роботи підприємства. При цьому показники звітності одержують в результаті побудови моделей окремих господарських операцій та їх груп. Відповідно моделювання, на його думку, також є прийомом бухгалтерського обліку [16, с.12]. Вітчизняний учений проф. М.С. Пушкар, поділяючи позицію Я.В. Соколова в частині методу науки бухгалтерського обліку, відзначає, що таким методом у широкому розумінні є моделювання реальної картини господарської діяльності [17]. Проф. Я.В. Соколов зазначає, що для забезпечення дієвості моделювання як методу обліку необхідно дотримувати наступних трьох аспектів: аналітичного розкладання економічної інформації, синтетичного узагальнення економічної інформації та часової складової [20, с. 129].

Отже, обмеження щодо кількості елементів методу бухгалтерського обліку є штучним. Методи бухгалтерського обліку задаються його предметом і метою системи управління. Наведена дискусія серед учених підтверджує, що кожен із них має власну думку. Одні їх відкидали, інші – додавали, або присвоювали іншу назву, що є правомірним вираженням індивідуальних наукових поглядів. Проте кількість елементів методу бухгалтерського обліку залежить від предмета, який задається управлінською системою й іншими інституціями, де кожен елемент виконує свою роль і значення у формуванні інформації про доцільність кожної господарської операції, що в цілому характеризує ефективність фінансової діяльності підприємства.

Неоціненну роль в інформаційному забезпеченні менеджменту відіграє елемент методу бухгалтерського обліку – докумен-

тація. Всі господарські процеси в підприємстві повинні бути оформлені документами, під яким розуміють паперовий бланк, призначений для реєстрації вихідної інформації. Від оперативності та достовірності інформації залежить ефективність управління. Документування є початковим етапом облікового процесу, який є способом оформлення фактів господарського життя підприємства й має як економічне, так і юридичне значення. Економічне – полягає в тому, що за його допомогою здійснюється контроль господарських операцій, а юридичне – зміст документа підтверджує законність здійснення операцій, що надає бухгалтерським даним доказову силу. За допомогою даного елемента господарські операції у бухгалтерському обліку відображаються на основі реальних даних, що представляє достовірність інформації для системи управління.

Учений П.В. Мезенцев документацію не включає до елементів методу бухгалтерського обліку, пояснюючи це тим, що, наприклад, "...у документах фіксуються операції та процеси, що підлягають обліку бухгалтерією, статистикою, оперативним обліком...", тобто "документація є ні що інше, як технічний засіб обліку" [11, с. 51-52]. У зв'язку із запровадженням комп'ютерних програм для ведення бухгалтерського обліку процес створення й опрацювання документів зазнав значних технологічних змін. Відповідно набув нового розвитку елемент методу бухгалтерського обліку – документація. У зв'язку із даною ситуацією вчений З. Гуцайлюк вважає, що потребує нового трактування документація як елемент методу бухгалтерського обліку у зв'язку з практично повною автоматизацією процесу фіксації, опрацювання інформації та формування інформаційних потоків для потреб споживачів [4, с. 15].

Однак на практиці не всі факти, які відбуваються в підприємстві, можуть бути зафіксовані у документі. Тому документування всіх господарських операцій у бухгалтерському обліку в силу дії об'єктивних причин не завжди забезпечує відповідність облікової та фактичної інформації. Забезпечення повної відповідності записів у системі бухгалтерського обліку можливо тільки за допомогою елементів методу бухгалтерського

обліку, зокрема інвентаризації, який є доповненням. Інвентаризація передбачає перевірку даних бухгалтерського обліку та фактичного стану відповідного об'єкта спостереженням, вимірюванням, реєстрацією та порівнянням одержаних даних, тобто за допомогою певних процедур, що забезпечує повну відповідність записів у системі обліку. Мабуть тому видатний італійський учений П. д'Альвізе вважав інвентаризацію бухгалтерською процедурою, яка здійснюється для контролю достовірності реєстрації фактів господарського життя, а як принципи розглядав власне таку достовірність [19, с. 232]. За допомогою даних інвентаризації забезпечується достовірне відображення інформації в звітності підприємства для системи управління. Документація та інвентаризація застосовуються на практиці з метою первинного спостереження за об'єктами бухгалтерського обліку.

Ефективність прийняття рішень у системі менеджменту залежить від інформації щодо фінансового стану підприємства, структури його майна і джерел утворення, виражених у грошовому виразі на основі елемента методу бухгалтерського обліку – оцінки. Оцінка – це спосіб обліку в узагальнюючому вартісному виразі й виконує дієву контролювальну функцію фінансового стану підприємства.

Як зазначає Л.Г. Ловінська, найбільших змін в умовах ринкових відносин зазнала оцінка як складова методу бухгалтерського обліку [9]. Оцінка виконує такі функції: вимірювання вартості об'єктів бухгалтерського обліку; визначення критеріїв визнання активів, капіталу, зобов'язань, доходів і витрат; створення якісних характеристик облікової інформації; інформаційне забезпечення оцінки менеджменту, діяльності суб'єктів господарювання” [9, с. 25-26]. Отже, правильність та обґрунтованість застосування оцінки, базою якої є ціна, виражена у вартісному й грошовому виразі, впливає на об'єктивність прийняття управлінських рішень.

Грошова оцінка витрат, що здійснює підприємство на виробництво продукції, являє собою собівартість. Нині найбільшу актуальність у прийнятті обґрунтованих рішень має система управління собівартістю проду-

кції. Собівартість в управлінні дає можливість прогнозувати й планувати нижню межу продажної ціни та рентабельності продукції, що забезпечує захист конкурентних позицій підприємства на ринку.

Не досягнуто єдності серед учених відносно місця собівартості й калькулювання серед елементів методу бухгалтерського обліку. Поряд із поширеним і вже сформованим поглядом на калькуляцію як найважливіший структурний елемент методу бухгалтерського обліку, окремі вчені вважають її самостійною економічною наукою [13]. Проф. Г.Г. Кірейцев стверджує, що для вирішення питання про те, чи потрібно відносити калькулювання до самостійної економічної науки, наведені докази є непереконливими. В обґрунтуванні таких доказів використовуються, в основному, абстрактно-логічні прийоми та ігнорується історико-логічний підхід, який передбачає не тільки вивчення фактичної передісторії питання, зрілого сучасного його стану і перспектив розвитку, але й етапів та форм переходу від стану обліково-калькуляційної роботи до іншого в спільній технології облікового процесу і в спільній системі бухгалтерського обліку [7, с. 77].

Рахунки бухгалтерського обліку є способом систематичного спостереження, групування й систематизації інформації про об'єкти за певними економічними ознаками для задоволення вимог системи управління.

Рахунки суттєво впливають на зміну форм і методів обліку та його еволюційні процеси. Так, М.В. Дмитрієв зазначає, що рахунки бухгалтерського обліку є способом групування й поточного відображення в грошовій оцінці господарських операцій, в результаті яких змінюється склад засобів або джерел їх формування [6, с. 26].

Відображення на рахунках господарських операцій відбувається за допомогою елемента методу бухгалтерського обліку подвійного запису. Суть останнього запису полягає у взаємозв'язку двох явищ, які викликані однією господарською операцією, що записується двічі – за дебетом одного рахунка і кредитом другого. Така процедура забезпечує рівність між активами й джерелами їх утворення у балансі. Деякі вчені визнають його

одним із основних елементів. Так, М.А. Барун зазначає, що до основних прийомів бухгалтерського обліку необхідно віднести тільки прийоми подвійного запису та узагальнення даних у балансі. Головним із них виділяє метод подвійного запису [1, с. 12]. Але не в усіх випадках подвійний запис визнається єдиним методом реєстрації господарських фактів. З цього приводу Я.В. Соколов зазначає, що "...в тих випадках, коли підприємство не прагне одержати прибуток, застосування подвійної патрімональної бухгалтерії взагалі втрачає будь-який сенс. При цьому найбільш ефективною буде камеральна бухгалтерія" [20, с. 485]. На нашу думку, подвійний запис поступово перетворюється у принцип бухгалтерського обліку, нехтування яким призведе до нівелювання об'єктивної інформаційної бази для системи управління.

Учені розглядають баланс у двох площинах: як одна із форм фінансової звітності й як елемент методу бухгалтерського обліку. Баланс як форма звітності відображає фінансовий стан підприємства на певну дату. У другому розумінні – баланс як елемент методу бухгалтерського обліку ґрунтується на елементі – подвійний запис.

Проф. Б.І. Гаврилов ще в 1930-х роках визнав лише один основний метод бухгалтерського обліку – балансовий, всі інші – це способи, що "дають змогу одержувати постійне балансове узагальнення" [3, с. 39]. В.Г. Швець визначає бухгалтерський баланс як метод узагальнення даних і подвійний запис [22]. Підтримуючи зазначену думку, проф. М.В. Дембінський доповнює, що такий метод єдиний – балансовий. Хоча "для реалізації вимог балансового методу використовується взаємозв'язана система прийомів та способів обліку, основними з яких є: 1) грошова оцінка господарських засобів і калькуляція; 2) документування господарських операцій та інвентаризація; 3) система рахунків бухгалтерського обліку й подвійний запис; 4) способи узагальнення даних первинної облікової реєстрації" [5, с. 68-69].

На думку В.А. Куценка, для усунення асоціацій балансу як елементу методу бухгалтерського обліку із формою звітності доцільніше все ж використовувати словоспо-

лучення "Балансове узагальнення" [8]. Балансове узагальнення як метод моделювання економічної діяльності, як правомірно вважає П.Я. Хомин, може бути використане для побудови будь-якої форми звітності, а не лише форми №1 [21].

Отже, бухгалтерський баланс як елемент методу бухгалтерського обліку є способом вивчення процесу відтворення капіталу, що відбувається в підприємстві. Він завершує процедуру обробки інформації, узагальнюючи їх в облікову модель фінансового стану підприємства. Бухгалтерські дані цієї моделі є основним джерелом для вартісної оцінки майна, капіталу, фінансового стану та бізнесу в цілому. При цьому в активі відображається сукупність економічних відносин, а в пасиві – сукупність правових відносин.

Звітність – елемент методу, який узагальнює дані про об'єкти бухгалтерського обліку в єдиному грошовому виразі з метою надання інформації для прийняття управлінських рішень. Звітність відображає фінансовий стан на певну дату й результати господарської діяльності за звітний період.

На нинішній час багато вчених не погоджуються, що звітність є складовим прийомом (елементом) методу бухгалтерського обліку. З цього приводу вчений М.Ф. Огійчук зазначає, що просте порівняння смислового ряду елементів методу бухгалтерського обліку: оцінки, рахунка, подвійного запису, калькуляції, інвентаризації, балансу і звітності відразу ж викликає певний опір такому тлумаченню. Адже, якщо всі попередні елементи дійсно є прийомами (способами), сукупність яких є методом бухгалтерського обліку, то звітність таким прийомом (способом) вважатися не може [14].

Проф. П.Я. Хомин, підтримуючи вищенаведену думку, доповнює, що якщо дані узагальнюються на рахунках, то у звітності вони не можуть бути узагальнені повторно, бо це є абсурдом. Тому він вважає, що у звітності відображаються узагальнені дані з рахунків бухгалтерського обліку. Звітність є самостійною системою подання даних, необхідних для інформаційного забезпечення менеджменту, і в жодному разі не може вважатися складовим елементом (прийомом) бухгалтерського обліку [21, с. 66].

На нашу думку, оскільки звітність визначає склад та методику формування інформації для системи управління, її необхідно розглядати як заключний елемент методу бухгалтерського обліку. На її побудову впливає зміна господарських механізмів і його функцій у системі управління.

Метод бухгалтерського обліку є важливим явищем в економічному житті суб'єкта господарювання. На практиці всі зазначені вище елементи методу бухгалтерського обліку взаємозв'язані між собою, кожен із них використовує попередні, або сам представляє інформацію для наступних. Вони слугують визначеним цілям системи управління, а в сукупності створюють інформаційну базу для прийняття рішень.

Процедурний підхід до визначення методу бухгалтерського обліку підтримують такі вчені, як О.М. Галаган, К.Н. Нарібаєв, В.Ф. Палій, М.С. Пушкар, О.П. Рудановський. Процедура – це порядок здійснення, оформлення, або послідовність дій із метою організації будь-якої справи.

Розуміння процедури інколи доволі розмите, нерідко під цим поняттям розуміють весь обліковий цикл. Так, як зазначає Я.В. Соколов [19, с. 179], О. Джонсон виокремлював в обліковій процедурі три типи обробки даних: а) додавання однорідних подій, наприклад, додаються доходи; б) агрегування різномірних подій, наприклад, сальдування доходів витратами; в) уточнення за допомогою коефіцієнтів початкової оцінки події.

Так, проф. К.Н. Нарібаєв до методу бухгалтерського обліку включає такі процедури: спостереження, вимірювання, класифікацію, аналіз, синтез, індукцію й дедукцію [12, с. 45-47]. Проф. В.Г. Швець виділяє спостереження, вимірювання, реєстрацію та узагальнення [22, с. 44].

На думку проф. М.С. Пушкар, процедурний метод аж ніяк не означає відміни адитивного, а може інтегруватися з ним, вказуючи на послідовність процедур і на те, за допомогою яких інструментів можна виконати ці процедури [17]. Вчений при вивчен-

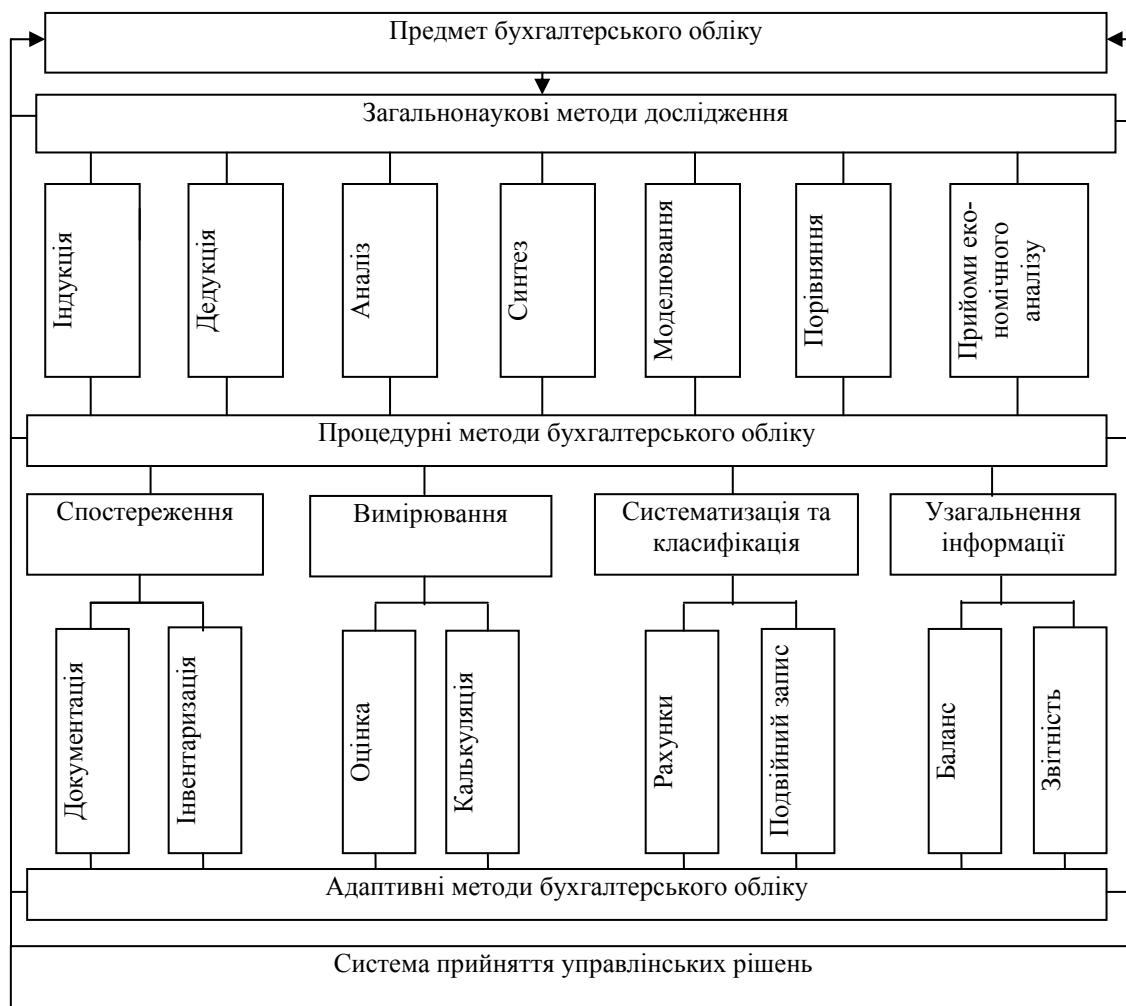
ні предмета бухгалтерського обліку користується такими адаптивними та процедурними інструментами: спостереження (документація та інвентаризація), вимірювання (оцінка й калькуляція), реєстрація та класифікація даних, а також узагальнення інформації (баланс і звітність) [17, с. 29].

В умовах використання обчислювальної техніки процедурний метод обліку має ряд переваг, вказуючи послідовність виконання процедур при автоматизованій обробці інформації. Процедурний метод ніяким чином не означає відміни адаптивного, а може інтегруватися з ним, вказуючи на послідовність процедур і на те, за допомогою яких інструментів можна їх виконати.

Бухгалтерський облік як і кожна галузь знань для вивчення свого предмета, крім спеціальних використовує загальнонаукові методи дослідження: індукцію, дедукцію, аналіз, синтез, моделювання, порівняння, прийоми економічного аналізу та ін. На наше переконання, ефективність вивчення предмета бухгалтерського обліку можливо лише при комплексному застосуванні його методів, що становить їхню єдність і утворює нерозривний зв'язок між ними.

Отже, метод бухгалтерського обліку – це система прийомів та способів, які забезпечують безперервне, взаємозв'язане й достовірне відображення інформації про об'єкти бухгалтерського обліку, представленої в грошовому виразі відповідно до запиту системи управління.

Висновки. Узагальнюючи вищевикладене, вважаємо за доцільне для розкриття змісту предмета й об'єктів бухгалтерського обліку використовувати як спеціальні, так і загальнонаукові методи дослідження. На основі цього автором запропоновано структуру взаємодії методів, що забезпечить достовірність бази даних облікової інформації, яка необхідна для управління (рис.). Таке поєднання створить необхідні умови для вивчення об'єкта й досягнення основної мети бухгалтерського обліку.

Структура взаємодії методів при вивченні предмета бухгалтерського обліку в системі прийняття управлінських рішень

Джерело: розроблено автором.

При вивченні предмета бухгалтерського обліку як із наукової, так і з практичної позиції, крім спеціальних пропонуємо застосовувати загальнонаукові методи дослідження. Комплексне застосування способів і прийомів дасть можливість одержати вдосконалену систему бухгалтерського обліку,

яка відповідатиме інтересам менеджменту. Це дасть змогу запровадити раціональну організацію системи бухгалтерського обліку, що забезпечить об'єктивність і якість інформації про об'єкти та фінансово-господарську діяльність підприємства для системи управління.

Список використаних джерел

1. Барун М. О предмете и методе бухгалтерского учета / М. Барун // Бухгалтерский учет. – 1954. – № 2. – С. 11-13.
2. Василенко П.Н. Основы бухгалтерского учета: [изд. 4-е.] / П.Н. Василенко. – М.: Экономика, 1971. – 246 с.
3. Гаврилов Б.И. Теория бухгалтерского учета: [учеб. для вузов] / Б.И. Гаврилов. – Мн.: Выш. школа, 1979. – 272 с.
4. Гуцайлюк З. Деякі питання реформування системи бухгалтерського обліку: концепція та реалізація [Текст] / З. Гуцайлюк // Бухгалтерський облік і аудит. – № 10. – 2007. – С. 10-17.
5. Дембинский Н.В. Теория бухгалтерского учета / Н.В. Дембинский. – Мн.: Госуд. изд-во БССР, 1957. – 312 с.
6. Дмитриев М.В. Бухгалтерський учет и анализ хозяйственной деятельности промышленного предприятия / М.В. Дмитриев. – М.: "Экономика", 1975. – 234 с.
7. Кирейцев Г.Г. Функции учета в механизме управления сельскохозяйственным производством [моногр.] / Г.Г. Кирейцев. – К.: Изд-во УСХА, 1992. – 240 с.
8. Куценко В.А. Сутність бухгалтерського балансу на сучасному етапі розвитку облікової думки [Текст] / В.А. Куценко // Наук. вісн. Полтавського університету споживчої кооперації. – 2009. – № 1(32). – С. 27-31.
9. Ловінська Л.Г. Оцінка в бухгалтерському обліку [Текст]: моногр. / Л.Г. Ловінська. – К.: КНЕУ, 2006. – 256 с.
10. Макаров В.Г. Теоретические основы бухгалтерского учета / В.Г. Макаров. – М., 1978. – 158 с.

11. Мезенцев П.В. Лекции по теории бухгалтерского учета. Хозяйственный учет, предмет и метод / П.В. Мезенцев. – М.: ГОСТОРГИЗДАТ, 1956 – 56 с.
12. Нарыбаев К.Н. Организация и методология бухгалтерского учета в условиях АСУ / К.Н. Нарыбаев. – М.: Финансы и статистика, 1983. – 136 с.
13. Німчинов П.П. Загальна теорія бухгалтерського обліку / П.П. Німчинов. – К.: Вища шк., 1977. – 240 с.
14. Огійчук М.Ф. Єдині методологічні засади бухгалтерського обліку і звітності в Україні та їх відповідність методології країн з розвинутою економікою / М.Ф. Огійчук // Світ бухгалтерського обліку. – 1997. – №5. – С. 3-6.
15. Петрук О.М. Регулювання бухгалтерського обліку в Україні: теорія, методологія, практика: [моногр.] / О.М. Петрук. – Житомир: ЖДТУ, 2006. – 152 с.
16. Пильменштейн Д.И. Основы бухгалтерского учета / Д.И. Пильменштейн. – М.: "Статистика", 1974. – 258 с.
17. Пушкар М.С. Тенденції та закономірності розвитку бухгалтерського обліку в Україні (теоретико-методологічні аспекти) / М.С. Пушкар. – Тернопіль: Економічна думка, 1999. – 422 с.
18. Скачко А. Американские балансоведы – агентура империалистической реакции / А. Скачко // Бухгалтерский учет. – 1949. – № 4. – С. 38-42.
19. Соколов Я.В. Очерки по истории бухгалтерского учёта: [моногр.] / Я. В. Соколов. – М.: Аудит – ЮНИТИ, 1991. – 400 с.
20. Соколов Я.В. Основы теории бухгалтерского учета / Я.В. Соколов. – М.: Финансы и статистика – 2000. – 496 с.
21. Хомин П.Я. Формування звітності в підсистемах управлінського, фінансового та податкового обліку [Текст]: моногр. / П.Я. Хомин. – Тернопіль: Економічна думка, 2004. – 346 с.
22. Швець В.Г. Теорія бухгалтерського обліку [Текст]: навч. посіб. / В.Г. Швець. – К.: Знання – Прес, 2003. – 444 с.
23. Pertruk O. National chart of accounts as an accounting method / O. Pertruk // General accounting theory (Towards Balanced Development) Papers of International Conference. Warsaw, 2005. – P. 339-346.
24. Abdel-Kader. IFAC's Conception of the Evolution of Management Accounting. Advances in Management Accounting / Abdel-Kader, M. – Luther, R. – 2006. – [vol. 15] – P. 229-247.
25. Belkaoui A. Accounting theory / A. Belkaoui // Cengage Learning. — EMEA, 2004. – P. 156-171.
26. McTaggart J., Kontes P., Mankins M. The Value Imperative: Managing for Superior Shareholder Returns. — NY.: The Free Press, 1994. – 368 p.
27. Morin R.A. and Jarell S.L. Driving Shareholder Value Value-Building Techniques for Creating Shareholder Wealth , Mc Graw-Hill, 2001. – P. 399.
28. Drucker P.F. Managing in a Time of Great Change/ Drucker P.F, Hecht P. – Prince Frederick, 2002.

Стаття надійшла до редакції 29.03.2013 р.

* * *

Новини АПК

Держава спрямувала понад 160 млн грн на підтримку тваринництва

В Україні продовжують діяти державні програми підтримки селян, які займаються молочною скотарством. У регіони спрямовано понад 160 млн грн. Така підтримка сприяла тому, що поголів'я великої рогатої худоби у господарствах населення з початку року зросло на 5%. Крім того, збільшилося виробництво молока. Про це повідомив директор Департаменту тваринництва Міністерства аграрної політики та продовольства України Андрій Геть.

«Уряд приділяє значну увагу фінансовій підтримці тваринництва серед селянських господарств. Так, від початку року у регіони вже спрямовано майже 142 млн грн дотацій на утримання та збереження молодняку ВРХ. Крім того, продовжується прийом документів за здану на переробку худобу. За цим напрямом регіони вже одержали 15 млн грн. Цьогоріч держава вже компенсувала селянам 5 млн грн за придбані ними установки індивідуального доїння», – зазначив керівник відомства.

Завдяки такій підтримці поголів'я великої рогатої худоби у господарствах населення зростає. Зберігається позитивна динаміка у виробництві молока, як у господарствах населення, так і у сільгосппідприємствах. За цей період в Україні його вироблено понад 9 млн т.

Загалом нарощення показників у тваринництві створило обнадійливі передумови для збільшення обсягів виробництва м'ясо-молочної групи продуктів.

Прес-служба Мінагрополітики України